

El dret dels pobles a la vida nacional

Tota comunitat nacional té dret a la pròpia vida nacional. Aquest dret és irrenunciable i inalienable, i no es pot sotmetre a cap restricció. És un dret inherent a l'essència d'una comunitat nacional i és independent dels poders i de les lleis de l'estat al qual la comunitat pertany. Sovint, especialment en els estats plurinacionals, aquest dret de cadascuna de les nacionalitats és, històricament, molt més antic que el mateix estat.

Agafem com a exemple el cas dels Països Catalans. Els Països Catalans existien com a nació i com a estat d'ençà de l'edat mitjana (Catalunya des del final del segle IX, les illes Balears i València des de mitjan segle XIII). Els decrets de Felip V que proclamaven la conquesta militar d'aquests països després de la Guerra de Successió espanyola, que n'abolien les institucions polítiques i els annexaven al Reialme de Castella (1706 per al País Valencià, 1716 per a Catalunya) no poden afectar el dret dels Països Catalans a llur existència nacional. Fou un conflicte entre les mesures militars i un dret polític positiu contra una realitat i contra un dret natural. Un dret natural mai no pot ésser anul·lat per mesures militars i polítiques.

Fins i tot els estats federatius (com Iugoslàvia, per exemple) on les lleis constitucionals reconeixen l'existència de diverses nacionalitats, el dret a aquesta existència prové de la mateixa natura de les nacionalitats i no de les lleis cons-

titucionals. Tot el que fan les lleis no és altra cosa que reconèixer i proclamar aquest dret. Passa el mateix amb les minories nacionals reconegudes per tractats internacionals. Àdhuc en un estat on les lleis no reconeixen els drets de les comunitats nacionals, els drets d'aquestes comunitats no deixen d'existir.

El dret a l'existència, inherent a tota comunitat nacional, és independent de les seves proporcions de població o extensió geogràfica, de la seva situació política (estat sobirà o nació dominada), del nivell d'educació de la seva població o de la capacitat política del poble.

El dret a una existència o a una vida nacional pressuposa implícitament una existència pròpia, lliure d'influències estrangeres que puguin condicionar o limitar una existència veritablement nacional, especialment en el terreny polític. Aquesta existència lliure d'influències polítiques alienes equival, en termes de dret polític, a una vida nacional sobirana, políticament independent. El dret a la independència, a formar un estat, que té tota nació, com afirma Bluntschli, és una conseqüència directa del dret a l'existència nacional.

Per tant, l'existència física d'una comunitat nacional i de persones que en són membres només es pot donar en una determinada porció de terra. El dret al territori nacional és, doncs, una altra

conseqüència del dret a l'existència d'una comunitat nacional.

Així, també es poden trobar les conseqüències d'aquest dret en el terreny dels drets individuals si hom observa la qüestió des del punt de vista dels homes pertanyents a la comunitat nacional en la qual ha nascut i de proclamar-se membre d'aquella comunitat. Aquesta professió de nacionalitat és una manifestació de la consciència dels membres d'una comunitat de formar una nacionalitat diferent, condició essencial per a l'existència d'una nacionalitat. La professió de nacionalitat és un dret l'exercici del qual no pot ésser prohibit ni posat en dubte, com no es pot prohibir a una persona de tenir consciència de pertànyer a una comunitat determinada. Menys encara es pot acceptar que

una persona sigui obligada a declarar-se membre d'una nacionalitat que no és la seva i a la qual té plena consciència que no pertany.

El conflicte moral i jurídic és especialment agut en el cas d'una comunitat nacional (nacionalitat o minoria nacional) dominada per una altra que exerceix l'hegemonia en un estat. Una solució jurídica seria reconèixer una doble *nacionalitat* als pertanyents a la comunitat dominada, traduint llur condició de membre polític de l'estat i llur condició nacional de membre de la comunitat nacional pròpia.

La conseqüència de pertànyer a una comunitat nacional és el dret de rebre una educació nacional, és a dir, en la llengua i d'acord a les tradicions culturals i nacionals de la pròpia comunitat.

Josep Maria Batista i Roca

Fragment d'un estudi titulat *Catalunya i els drets culturals de les nacionalitats**, publicat en francès per la Societat Catalana d'Estudis Internacionals, del Consell Nacional Català, basat en la comunicació presentada al IX Congrés de la Unió Federalista de Comunitats Nacionals Europees, celebrat a Aquisgrà els dies 23 a 26 de juliol de 1959. Publicat a *Veu Catalana*, Mèxic, núm. 29/30, 15 de novembre/15 de desembre de 1960.

* L'article en francès es troba a <http://www.racocatala.com/cat1714/d/batista-i-roca2.pdf>